

DOI <https://doi.org/10.51198/chinesest2024.04.070>

LIAO YIMEI. RHINOCEROS IN LOVE

O. Vorobei

PhD (Literature) Associate Professor

Department of Far Eastern and Southeastern Languages and Literatures,

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

14, Taras Shevchenko Blvd, Kyiv, 01601, Ukraine

vorobei@knu.ua

The play “Rhinoceros in Love” by playwright Liao Yimei is considered a classic of modern Chinese theater. Written and first staged in 1999 by her husband Meng Jinghui, one of the most influential directors of experimental theater, this artistic work has already withstood nearly 2.500 productions, attracting an audience of over a million viewers.

It is a story of the unrequited love of zookeeper Malu for his neighbor Mingming. The stubbornness and reclusiveness of the young man resemble the character of the rhinoceros Tula, whom he cares for. At times, the behavior of the young man resembles that of an animal: with his poor eyesight, he recognizes people by their scent, and he associates Mingming with the scent of lemon chewing gum. In his extensive monologues, Malu often reflects on the absence of romantic love in modern life, as described in classical Chinese literature. Despite his toxic infatuation with another, Mingming reciprocates Malu’s feelings, but their relationship is impulsive, destructive, and therefore short-lived. Blinded by passionate love, the young man kidnaps the girl and is willing to lay the sky and stars at her feet, but beyond promises, he has nothing. In despair, he kills his only friend – the rhinoceros Tula – and sacrifices for Mingming what he has – the heart of the killed rhinoceros and himself. Liao Yimei managed to capture in the play the existential anxiety of the young generation at the turn of the millennium, expressed in uncertainty, doubts, and the desire to find their identity. As most critics rightly note, the play “Rhinoceros in Love” has become a kind of “Bible of Love”, as the passionate, impulsive, reckless, and sometimes instinctive relationship between Malu and Mingming is exactly what is lacking in romantic relationships among contemporary Chinese youth in the era of globalization and urbanization. Liao Yimei deliberately overloaded the play with hyperboles, satire, and grotesque elements to ironically depict people’s lives in the new era, where clear rules of consumerism prevail, and love can be standardized by training courses.

The stage architecture of the play impresses with its unusualness, as it combines elements of Eugène Ionesco’s theater of the absurd, fragments of Bertolt Brecht’s epic theater, and traditional Chinese theater, which is manifested in an absolutely unrealistic time and historical context, dramatic inconsistency, extensive declamation of monologues and dialogues towards the audience, song inserts with an evaluative function, and practical absence of scenery.

Key words: drama, avant-garde, theatre of the absurd, Chinese literature, Liao Yimei.

ЛЯО ЇМЕЙ. ЗАКОХАННИЙ НОСОРИГ

О. Воробей

П'єсу «Закоханий носориг» драматургині Ляо Їмей називають класикою сучасного китайського театру. Написана та вперше поставлена на театральній сцені в 1999 р. її чоловіком Мен Цзінхуєм, одним із найвпливовіших режисерів експериментального театру, цей художній твір витримав вже близько 2,5 тис. постановок, зібравши аудиторію понад мільйон глядачів.

Це історія про нестямне кохання доглядача зоопарку Малу до своєї сусідки Мінмін. Впертість та відлюдкуватість юнака нагадують характер носорога Тули, яким він опікується. Подекуди і поведінка юнака нагадує звірину: поганий зір допомагає розпізнавати людей за їхнім запахом, а Мінмін асоціює з ароматом лимонної жувальної гумки. У розлогіх монологів Малу часто розмірковує над тим, що в сучасному житті немає місця романтичному коханню, яке оспівується в класичній китайській літературі. Попри свою токсичну закоханість в іншого, Мінмін відповідає Малу взаємністю, але їхні стосунки імпульсивні, деструктивні, а отже, короткотривалі. Загмарений жагучим коханням хлопець викрадає дівчину і готовий схилити небо та зорі до її ніг, але поза обіцянками у нього нічого немає. У відчаї він забиває свого єдиного друга – носорога Тулу – і жертвує в ім'я Мінмін тим, що має – серцем вбитого носорога і самим собою. Ляо Їмей вдалося зафіксувати у п'єсі екзистенційну тривогу молодого покоління на зламі тисячоліть, яка виражається в невизначеності, сумнівах і бажанні знайти свою ідентичність. Як слушно зауважують більшість критиків, п'єса «Закоханий носориг» стала своєрідною «Біблією кохання», оскільки палкі, нестримні, безрозсудні, а подекуди по-звіриному інстинктивні стосунки між Малу та Мінмін – це саме те, що наразі бракує романтичним відносинам сучасної китайської молоді в умовах глобалізації та урбанізації. Ляо Їмей свідомо перенаситила п'єсу гіперболами, сатирою та гротеском, щоб іронічно змалювати життя людей у нову епоху, де панують чіткі правила споживацтва, а кохання може бути стандартизоване тренувальними курсами.

Сценічна архітектоніка п'єси вражає своєю незвичайністю, оскільки поєднала елементи театру абсурду Ежена Йонеско, фрагменти епічного театру Бертольда Брехта та власне традиційного китайського театру, що загалом виявляється в абсолютній нерелістичному часі та історичному контексті, драматичній непослідовності, розлогіх декламаційних монологів та діалогів у бік аудиторії, пісенних вставках з оціночною функцією, практичній відсутності декорацій.

Ключові слова: драма, авангард, театр абсурду, китайська література, Ляо Їмей.

Ляо Їмей

ЗАКОХАННИЙ НОСОРИГ¹

(п'єса у 23 сценах)

Дійові особи²

Малу – самотній доглядач носорогів у зоопарку, палко закоханий у свою сусідку Мінмін.

Мінмін – сусідка Малу, перебуває у токсичних відносинах з хлопцем на ім'я Чень Фей.

Зубна Щітка – торговий представник фірми «Розсвіт» з виготовлення зубних щіток.

---

¹Перекладено за виданням 廖梅 (2012), 《恋爱的犀牛》, available at <https://www.99csw.com/book/512/index.htm> (accessed 18 March 2024).

²Для зручності читачів в українському перекладі подаємо список та опис дійових осіб (тут і далі примітки перекладачок).

Дасянь – друг Малу, полюбляє грає в карти та показувати фокуси.

Хейци – друг Малу.

Хунхун – телепродюсерка.

Лілі – телепродюсерка, подруга Хунхун.

Диктор (ведучий).

Інструктор з кохання.

Викладач.

Творці Годинника – декілька осіб.

Натовп – декілька осіб.

Сцена 20

[Малу охайно одягнений. Хейци та Дасянь стоять поруч.]

Малу. У порівнянні з тобою все біле ніяковіючи чорніє, нетямущі звірі впадають у відчай, бо не в силі вимовити твоє ім'я...

Хейци. Чому він постійно це повторює?

Дасянь. Він тільки це написав, кінцівку ще не придумав, тому раз за разом ходить і бурмотить одне й те саме.

Хейци. Сил немає. Слухаю і вуха в'януть. *[Виймає сірник і починає тикати ним у вуха.]* Не чіпай мене, тримайся подалі!

Дасянь. А я і не чіпаю.

Хейци. Все одно тримайся подалі. Мені страшно.

Малу. *[Після довгого мовчання він врешті заговорив.]* На всіх перехрестях поліція вмикає зелене світло, щоб ти спокійно крокувала вперед...

Дасянь. *[Штовхаючи Хейци рукою.]* Ну от, а це вже непогано.

Хейци. *[Кричить.]* Ай! Я ж казав не чіпати мене!

Дасянь. Я забув.

Хейци. Забув він! Так і оглохнути можна. Щоб більше мене не чіпав.

Дасянь. Не буду.

[Хейци нервуючи, ховається якнайдалі.]

Зубна Щітка поспіхом вибігає на сцену.]

Зубна Щітка. Ще один випадок божевілля, ще один випадок божевілля! Дасянь, ти знаєш, що трапилось? Хейци! *[Штурхає Хейци, який, затуливши вуха, стоїть спиною до аудиторії. Хейци несамовито скрикує, але Зубна Щітка не звертає на це уваги.]* Малу! Ти знаєш? Знаєш?

Дасянь. Хто збожеволів? Ти?

Зубна Щітка. Хунхун.

Хейци. *[Затуливши вуха руками, які він так і буде тримати до кінця п'єси, голосно говорить.]* Хто?

Зубна Щітка. Тихіше!

Хейци. Що ти сказав?

Зубна Щітка. Тихіше! Хунхун спозаранку прийшла до мене вилити душу – вона закохалася в Малу! Весь ранок я продавав бритви для брів, вона за мною хвостиком ходила. Вона ледь без брів не лишилася, а так і не пішла. *[Імітуючи Хунхун.]* Розкажи, розкажи-но ще раз! Які у Малу високі брови, які чудові зуби, яке сексуальне волосся на ногах... Мені здається, якщо Малу не стане краще, вона також збожеволіє.

Дасянь. Виходить, що Малу не тільки хворий, а ще й заразний. *[Сміється.]*

Хейцзи. Смішно тобі? Я теж збожеволію, як ще раз почую його завивання. Бувайте.

[Хунхун кричить з-за лаштунків: «Малу, це Хунхун!»]

Зубна Щітка. Досить, та божевільна вже тут, я вже піду.

Дасянь. Я теж піду.

[Дасянь та Зубна Щітка уходять.

На сцену виходить Хунхун, вдаючи що несе їжу в дощовий день.

Підковзнувшись на узбіччі, травмує ногу.]

Малу. Та чого ти знову прийшла?!

Хунхун. Наша історія ще не закінчена.

Малу. Хіба не казав я тобі, що мене ані трохи не цікавить твоя історія! Яка ще їжа? Який ще дощ? Яка ще травма? Яка ще нога?

Хунхун. Якщо тобі не подобається, можемо поміняти сценарій! Як би там не було, це все одно краще, ніж бути збитим вантажівкою, рятуючи дитину.

Малу. Чому мене має збивати вантажівка?

Хунхун. Це лише одна з можливостей. Життя таке непередбачуване.

Малу. Ти ж казала, що в серіалі може статися все що завгодно.

Хунхун. Цілком можливо, що завтра ти прокинешся і зрозумієш, що саме я – та єдина.

Малу. Жартуєш.

Хунхун. Ні, ти не сподобаєшся глядачам, якщо покохаєш іншу. Або ж більш трагічний для тебе варіант: ти дізнаєшся, що секретарка, у яку ти так палко закоханий, меркантильна та марнослава розпусниця, яка злягалася зі своїм босом. Збагнувши всі свої помилки, ти нарешті усвідомиш, що Хунхун – це безцінний скарб, ласкава, як весняне сонце і вродлива, як маків цвіт...

Малу. Що за нісенітниця!

Хунхун. Чому це нісенітниця?

Малу. Не мордуй мене своїми збоченими серіалами! І не оббріхуй Мінмін.

Хунхун. Чому це я її оббріхую? Коли я прийшла, то на власні очі бачила, як вона виходила з мерсу якогось чоловіка з оберемком подарунків у руках. Той чоловік був трохи старшим за її брата, але молодшим від батька. Вона сама мені сказала, що це її бос.

Малу. Це вона тобі сказала?

Хунхун. Мене турбує розвиток цієї любовної лінії, тому, звісно, що я у неї дещо уточнила. Вона зізналася, що вони коханці, до того ж у того чоловіка є дружина.

Малу. Життя дійсно схоже на серіал.

Хунхун. Життя завжди схоже на серіал. Якщо не віриш, можеш сам запитати у неї. Вона нічого не приховує, сприймаючи це як щось звичне.

Малу. Я не буду її питати. Якщо раніше я міг би збожеволіти від злості, то зараз – чи це правда, чи твій серіал – мені все одно, це не змінить моєї думки.

«Я не покину тебе і не дозволю тобі покинути мене». Зачекай, поки я зможу зробити тебе щасливою, і тоді ти будеш моєю назавжди. Хоча ще не час, але ти обов'язково маєш дочекатися. [Уходить.]

Сцена 21

[Люди на сцені вишикувались шеренгою, очікуючи, поки фотограф налаштує камеру і почне знімати.]

Зубна Щітка, Дасянь, Малу й інші святково вбрані.
Хейцзи в чорному весільному костюмі стоїть у центрі,
а місце нареченої пустує.]

Зубна Щітка. Не можу не погодитись, шлюб – єдиний спосіб позбутися прищів на обличчі Хейцзи. З цієї позиції шлюб має істотну перевагу.

Малу. Хтось справляється зі своїми життєвими завданнями швидше за інших.

Зубна Щітка. Я вважаю, що якість важливіша за швидкість. Хейцзи просто вже не терпиться накинутись на солоденьке... [*Усі подивилися на нього. Зубна Щітка зрозумів, що сказав зайвого.*] Прекрасно!

Хейцзи. Лілі каже, що треба якомога швидше одружитися зараз, оскільки, ідучи під вінець, ми перейдемо в нову епоху, а наші діти відтак народяться вже в іншому столітті.

Дасянь. У Китаї стане однією проблемою менше, коли всі блудні сини повернуться додому.

Малу. Прекрасно.

Інструктор з кохання. Ще одним нестабільним елементом у суспільстві стало менше.

Дасянь. Прекрасно.

Диктор. Жарт обернувся правдою життя. І геть неприємно це відчуті на власній шкурі.

Хейцзи. Чому Лілі ще не вийшла?

Диктор. Для більшості жінок весілля – заледве єдиний шанс зіграти головну роль. Тому цілком природно, що вони змушують вас трохи почекати.

Хейцзи. За кілька хвилин буде оголошено переможця лотереї!

Зубна Щітка. Ти сподіваєшся отримати і дружину, і виграш?

Хейцзи. Це називається ввіймати Бога за бороду!

Зубна Щітка. Це називається пощастить в коханні, не поталанить у грі!

[Забігає Хунхун, одягнена як подружка нареченої.]

Хунхун. Іде! Іде! Наречена іде!

[Усі розступилися, утворивши дві шеренги,
щоб Лілі могла пройти вперед у своєму весільному вельоні.]

Усі разом. Яка краса!

Лілі. Я не можу знайти свою сережку? Хтось бачив мою сережку?

Фотограф. Підходьте, підходьте. Всі зібралися? Знімаю!

Лілі. Я загубила одну сережку, діамантову!

Хейцзи. Спершу сфотографуємось.

Лілі. Ти не чуєш? Моя сережка загубилась, як мені фотографуватися без сережки?!

Викладач. Це те, про що я говорив, – результат першої суперечки молодят визначить майбутню ієрархію їхньої родини.

[Хунхун весь час намагається стати поруч із Малу,
але він відсторонюється.]

Хейцзи. Я був неправий. Пізніше разом сходимо купимо тобі нові.

[*Хейцзи і Лілі повертаються назад у шеренгу.*]

Фотограф. Добре, добре. Увага! Подивіться сюди! Посміхніться!

[*Люди стоять і зосереджено дивляться на фотографа*

з натягнутими посмішками на обличчях.]

[Починає грати музика.]

Усі співають.

Це епоха надмірності матеріальних речей.

Це епоха перенасиченості матеріальними благами.

Це епоха перенасиченості емоціями.

Це епоха перенасиченості знаннями.

Це епоха перенасиченості інформацією.

Це епоха розуміння та розсудливості.

Це епоха впевненості.

У нас занадто багато справ, які потрібно зробити,

у нас занадто багато речей, що потрібно вивчити,

у нас занадто багато голосів, які потрібно почути,

у нас занадто багато вимог, що потрібно задовольнити.

Кохання – це свічка, яка дає світло

і гасне з поривом вітру.

Кохання – це вируючий птах, що прикрашає собою пейзаж

і зникає зі зміною погоди.

Кохання – це квітка, свіжа і зворушлива,

яка відразу в'яне з приходом травня.

Кохання – це веселка, барвиста та розкішна,

що як миттєвий обман випаровується з першими променями сонця.

Кохання таке прекрасне, але таке вразливе.

Кохання таке прекрасне, але таке вразливе.

[Блимає магнієвий фотоспалах. Усі перестають посміхатися, швидко перебігають на одну сторону сцени.]

Ведучий. Щоб зустріти нове століття, ми збудували великий Годинник, який не має собі рівних за розміром ніде у світі, який височітиме незламним, уособлюючи всю мудрість і силу людства. Призовий фонд спеціальної лотереї для вікового Годинника становить п'ять мільйонів юанів. Це диво станеться вже сьогодні, вже цієї миті. Наразі сотні мільйонів очей уважно стежать за нами, за цим місцем, спостерігаючи, як повільно, але невпинно наближається момент істини. Хто зірве наш віковий джек-пот? Хто стане щасливчиком нової ери?!

Містянин А. Якщо я виграю ці гроші, то в рідному місті побудую початкову школу «Надія століття»³.

Містянин В. Якщо я виграю ці гроші, то витрачу усі на те, щоб у новому столітті встановити контакт з інопланетянами.

Містянин С. Зроблю свій скромний внесок у боротьбу із забрудненням атмосфери.

---

³ Тут присутня очевидна алюзія на соціальний благодійний проєкт «Надія», орієнтований на фінансову допомогу в будівництві початкових шкіл та забезпечення освітніх послуг дітям з економічно відсталих населених пунктів. Благодійний фонд не лише забезпечує фінансову підтримку для будівництва шкіл, але також надає стипендії учням для отримання вищої освіти. Перша школа, створена в рамках цього проєкту, була заснована в 1989 році.

Містянин Д. Витрачу все на погашення боргів.
Містянин Е. Куплю діамантові сережки.
Містянин Ф. Поїду за кордон.
Містянин Г. Придбаю будинок.
Містянин Н. Скуплю всю Віагру.
[Барабанний дріб наростає.]
Ведучий. Диво! Ми всі в очікуванні дива!
[На екрані блимають номери, врешті підсвічується один номер. Малу вискакує із натовпу й повільно піднімається на підвищення. Усі піднімають голови, витріщаючись на нього.]
Малу. Треба вірити в диво. *[Піднімає руку із лотерейним квитком.]*
[Натовп гучно вітає Малу. Друзі Малу радісно галасують.]
Хейцзи. Це Малу! Це Малу!
Лілі. У нас у всіх сьогодні свято!
Дасянь. Усі мої розрахунки ґрунтувалися на принципах теорії імовірності.
Хунхун. Я тебе кохаю!
Зубна Щітка. Це називається не пощастить у коханні, поталанить у грі!
Хейцзи. Тоді я теж хочу бути з розбитим серцем!
Ведучий. Щасливчику, як тебе звати?
Малу. Малу.
Ведучий. Вітаю.
Малу. Дякую.
Ведучий. Після перевірки нотаріальною конторою лотерейний білет Малу визнано дійсним, ідентифікація особи пройшла успішно. П'ять мільйонів юанів готівкою віддали на місці.
[Малу під бурхливі оплески натовпу бере валізу.]
Ведучий. Чи дозволите запитати, що Ви збираєтеся робити з такою сумою грошей?
Малу. Гроші для мене не мають значення...
Хейцзи. Так віддай мені!
Малу. Десяту частину виграшу я обіцяв віддати своїм кращим друзям...
[Хейцзи, Зубна Щітка та Дасянь радісно галасують.]
Малу. Ще є носоріг Тула, для нього куплю самку африканського носорога.
Ведучий. Це безсумнівно дуже незвичне рішення. Ще щось?
[Малу не відповів. Несподівано для всіх він бере валізу з грошима й оскаженіло тікає геть.]
Усі. Він куди? Куди він зібрався?
Ведучий. За ним, наведіть на нього камеру.
Дасянь та інші. Малу! Зачекай!
Хунхун. Мое взуття! Я загубила взуття!
Лілі. Хто наступив мені на сукню!
Усі. Куди він зібрався?
Містянин А. Сховати гроші!
Містянин В. Сховатися від колекторів?
Містянин С. Сховатися від позичальників!
Ведучий. *[Біжучи, говорить.]* Він пробіг уже п'ять вулиць, віддаляючись від усіх. Беручи до уваги його фізичну підготовку та техніку бігу, де-хто

з експертів припускає, що він колишній марафонець. Ми намагаємося знайти якомога більше інформації про Малу. Він у цю хвилину звертає в провулок, підходить до будинку, піднімається сходами...

Малу. Мінмін, відчини двері, це я, Малу! Мінмін!

Ведучий. *[Схвильовано.]* Він стукає у двері, він когось кличе!

[Натовп, захекуючись, юрбою біжить за ним.]

Малу. Мінмін, ти мене чуєш? Це Малу. Відчини двері! Я дав собі слово: якщо я зможу зробити тебе щасливою, то ніколи не покину тебе і не дозволю тобі покинути мене. Я вже давно підготувався: опанував комп'ютер та англійську, пройшов тренінг із кохання. Тепер у мене нарешті є достатньо грошей. Мінмін, гроші нічого не варті, важливо лише те, що вони можуть зробити тебе щасливою. Вони всі твої!

[Натовп радісно галасує.]

Ведучий. Хто така Мінмін? Хто така Мінмін? Швидше, потрібна інформація!

Малу. Ну що ж ви галасуєте? Навіщо ви так? Моє серце ось-ось вибухне від радості, але мушу сказати, що нас тішать різні речі! Повірте, небеса прихильні до сміливих, сильних і щирих у своєму коханні. Якщо ви щось любите, якщо чогось палко прагнете, просто любіть і прагніть. Повірте, якщо ваше бажання буде достатньо сильним, ви станете непереможними! Мінмін, я хочу зробити тебе щасливою! Найщасливішою у світі!

[Мінмін з'являється у вікні.]

Мінмін. Я не хочу.

Ведучий. Що вона сказала? Що вона сказала? Я не розчув.

Мінмін. У тебе є гроші, як і в інших, чому ж мені раптом мають бути потрібні саме твої? Тим більше, якщо я не хочу давати тобі те, чого ти так бажаєш.

Малу. Ні, мені нічого від тебе не потрібно. Це я прагну дати тобі щось, хочу зробити тебе щасливою.

Мінмін. Дякую, залиш це собі.

Малу. Що? Що ти кажеш?

Мінмін. Я кажу, що мені не потрібні ані твої гроші, ані твоє щастя.

Малу. Чому?

Мінмін. Краще використай ці гроші на те, що принесе тобі радість.

Малу. Єдине, що може принести мені радість, – це ти!

Мінмін. Тоді мені й поготів це не потрібно.

Малу. Чому? Не кажи мені, що тобі не потрібні гроші і що ти їх не любиш. Заради грошей ти готова стати чиєюсь коханкою. То чим ті гроші відрізняються від моїх?

Мінмін. Мені не потрібні саме твої гроші, чи ти збираєшся змусити взяти мене їх силою? Заради грошей я готова стати шльондрою, але це вже не твоя справа. Мені нестерпно дивитись на твоє невинне обличчя, я не кохаю тебе, і мені не хочеться постійно слухати твоє ниття про любов. Я не хочу, щоб твої гроші дали б тобі цю владу наді мною. Розумієш?

[Мінмін відходить від вікна.]

Малу. Тоді навіщо вони мені?

Дасянь. Не слухай її! Якщо деякі люди настільки підлі від природи, що чийсь добрі наміри мають за лайно, то найкраще, що можна зробити, – це поводитися з ними як з лайном.

Зубна Щітка. Авжеж! Вона просто не варта твоєї уваги. Навіть якщо вона присягнеться, що кохає тебе, їй не можна вірити, особливо після такого ставлення!

Малу. Усі запахи зникли: пахучість лимонної жуйки, аромат ксерокса від її тіла, запах шкіряного гаманця – мій ніс уже зовсім нічого не відчуває. Я почав сумніватися в собі, у своєму коханні до неї, у всьому... Що б могло переконати мене, що я все ще залишаюся собою? Що б могло запевнити мене, що я досі живий?.. Це вже не кохання. Це – боротьба. Однак це моя боротьба не з нею, а з усім довкола. Уже неважливо, що в минулому я так нічого і не добився, проте цього разу я, схиливши голову і склавши руки, прийняв свою поразку. Тепер я завжди буду йти на компроміс із життям, залишатися звичайною людиною для вас усіх, у житті задовольнятися лише простим і невибагливим, десь у присмерках насолоджуватися сьогоднішнім днем – мені однаково байдуже, я б краще нічого не хотів.

Хейцзи. Бовдур.

Малу. *[До вікна.]* Мінмін, я розумію, що мені цих грошей забагато, проте комусь їх буде замало. Але в дечому нас не можна порівнювати: я можу відмовитися від усього, що маю, заради тебе, а вони – ні.

[Закінчивши говорити, Малу обережно поставив валізу та пішов.]

[Усі спочатку заціпенівши дивилися на нього, а потім відразу з'юрмилися довкола валізи.]

Хунхун. Хунхун врешті-решт сьогодні посміхнулася доля! Перед вами – та сама Хунхун, яка роками плазувала кривавими підмостками шоу-індустрії. Однак ніхто не міг перевершити ані моєї сексуальності, ані чарівності, ані добродесності. Та хто б міг подумати, що я сьогодні раптом опинюсь в обіймах доглядача носорогів. Ох-хо-хо, я пішла!

Сцена 22

[У вольєрі носорога.]

Малу. Усіх носорогів уже переселили, тобі тут одному не самотньо? Новий вольєр для носорогів гарний, просторий, світлий, з гарною вентиляцією. Там разом з усіма іншими вже оселилася біла носорогиня Тана. Також привезли нещодавно купленого самця носорога, ще досить молодого, він щодня із цікавістю споглядає за всім та вже залицяється до Тани. Не хочеш сходити подивитися? Як тільки ти чемненько пролізеш у ту наповнену яблуками та бананами клітку, так двері відразу зачиняться і тебе зможуть перевезти до інших. Чому ти завжди сновигаєш біля тієї клітки, але не наважуєшся зайти? Тобі дали місяць на роздуми, але мені здається, що терпець вже урвався всім. Якщо ти завтра не наважишся, то вже все – директор сказав, доведеться використовувати транквілізатор. Подивись, рушниця вже тут! Ти хочеш, щоб до тебе так ставилися? Бідний Туло. Я знаю, що ти погано ладнаєш з іншими. Так само як і я з Дасянем, Зубною Щіткою та іншими, ми зійшлися разом просто так, з нудьги. Тепер усі вони вважають мене божевільним і не зважають на мене. Ти маєш разом з іншими носорогами коритися своїй долі, не можна цілий день ходити, мов у воду опущений. Невже так важко коритися долі? Я бачу, як більшість людей роблять так само. Роби те саме, що й інші, – цього достатньо. Тому нас з тобою і не сприймають, вочевидь знадобиться транквілізатор.

Безліч раз мені хотілося все полишити, але щоразу це відгукувалося в моєму тілі болісним відчуттям у кожній клітині. Мене жахає думка про те, що цей біль буде вічно краяти мене і з часом змінить погляд моїх очей, назавжди залишивши їх змертвілими. Кохати її – моє найкраще рішення в житті.

[Виходить Мінмін.]

Малу. Мінмін

Мінмін. Я йду. Прийшла, щоб попроситися з тобою.

Малу. Куди йдеш?

Мінмін. Небеса прихильні до сміливих, сильних і щирих у своєму коханні.

Малу. Ти збираєшся шукати його?

Мінмін. Безліч раз мені хотілося все полишити, але щоразу це відгукувалося в моєму тілі болісним відчуттям у кожній клітині. Мене жахає думка про те, що цей біль буде вічно краяти мене і з часом змінить мій погляд, зробивши його повністю змертвілим. Кохати його – моє найкраще рішення в житті.

Малу. Що ти сказала?

Мінмін. Я щойно чула, як ти це сказав.

Малу. То ти зрозуміла?

Мінмін. Я завжди розуміла.

Малу. Ти не підеш?

Мінмін. Піду.

Малу. Тоді ти все ще не розумієш. Я не покину тебе і не дозволю тобі покинути мене!

[Малу зненацька кидається до Мінмін, зв'язуючи її мотузкою.]

Мінмін відчайдушно пручається.]

Малу. Я ж казав тобі, що я тримаю своє слово; і саме ти благала мене тієї ночі не полишати тебе і не дозволити тобі покинути мене. Тож ти б мала вже давно зрозуміти, що нікуди не дінешся. Я знайду тебе навіть на краю світу! Не пручайся, це марно. Нам судилося померти разом!

Мінмін. Божевільний, відпусти мене, ти все ще не розумієш? Я не хочу бути з тобою! Допоможіть! Допоможіть!

[Малу не дає їй далі опиратися, жорстко вдаривши рукою.]

Мінмін втрачає свідомість, падаючи на руки Малу.]

Сцена 23

[На сцені Мінмін із зав'язаними очима прив'язана до стільця.]

Малу сидить поруч].

Малу. У сутінках я бачу найгірше. Куди не кинь оком – усюди повно красунь, а хмарочоси та квартали міста змінюють свої звичні обриси. Все як у фільмі... коли ти стоїш на сходовому майданчику, відчуваючи якийсь запашний аромат, дещо вологий та дивний. І тільки коли він тебе огортає, ти помічаєш, що плачеш. Саме тоді це і сталося. Як я можу показати тобі силу свого кохання? Мовчки терпіти й ковтати сльози? Кричати до хрипоті, аж поки не зсякнуть сили? Проклинати себе перед дзеркалом? Увірватися в кабінет і повалити тебе на підлогу? Вступити до університету, отримати ступінь доктора наук, стати письменником? Заради тебе пустити все на самоплив, ставши предметом співчуття в очах інших? Потрапити до психіатричної лікарні й любити тебе, допоки притомний? Збожеволіти від кохання? Чи мені накласти на себе руки під твоїм вікном? Мінмін, скажи, що мені робити? Ти мудра, вигадлива, дотепна, дурна до нестями. Моя кохана, моя Мінмін...

[Малу знімає пов'язку з очей Мінмін.

Носоріг Тула тихенько фуркотить поруч.]

Мінмін. Що ти збираєшся робити? Йди геть! І цього носорога теж забери!

Малу. Це Тула, мій найкращий і єдиний друг. Мінмін, я б віддав тобі все, але у мене нічого немає. Я б все полишив заради тебе, але не маю що полишати. Гроші, статус, слава – без них ті крихти самоповаги, які я ще маю, нічого не варті. Якби ми жили в епоху Середньовіччя, я міг би стати лицарем, щоб викарбовувати твоє ім'я на мурах кожного підкореного міста. Будь ми в пустелі, я б пролив останню краплю крові, щоб змочити твої пересохлі губи. Якби я був астрономом, я б назвав зірку на твою честь – Мінмін; якби я був поетом, усі голоси співали б тільки для тебе; якби я був суддею, твої бажання були б моїм найвищим законом; якби я був священником, не було б раю кращого за твій; якби я був вартовим, кожне твоє слово було б моїм наказом; якби я був Верховним правителем Західного Чу⁴, я б втік з тобою з поля бою на поталу іншим; якби я був кровожерливим грабіжником, усі б молили тебе змусити мене уклінно коритися. Але я – ніхто. Звичайна людина. Що така звичайна людина, як я, може зробити для тебе?

[Малу раптом витягує ножиці і встромляє їх у носорога!

Кров б'є ключем, Тула моторошно реве!

Розлючений, він кидається на Малу. Мінмін пронизливо кричить.]

Малу. Не бійся, Туло, я віднесу тебе. Через озера, долини, гори й ліси, крізь хмари й океани, по той бік сонця, за прозорі хмари, за безмежні пороги зоряного всесвіту, злітаючи вище за саме життя. Попереду розстелена нескінченна африканська савана, де призахідне сонце висить на довгих шиях жираф і де все оживає з приходом сезону дощів.

[Малу бере рушницю і вбиває Тулу.

Величезне тіло носорога поволі осідає.

Мінмін оніміла від жаху.

Малу підійшовши до Тули, замахується ножом і вирізає закривавлене серце Тули.]

Малу. Це останнє, що я можу тобі дати, – серце Тули і самого себе. Чи приймеш ти це? Мінмін, моя кохана, ніжна, мила...

[Мінмін уся в сльозах, не може вимовити жодного слова.]

Малу. У порівнянні з тобою все біле ніяковіючи чорніє, нетямущі звірі впадають у відчай, бо не в силі вимовити твоє ім'я.

На всіх перехрестях поліція вмикає зелене світло, щоб ти спокійно крокувала вперед.

Усі найточніші компаси ведуть мене до тебе.

Ти – вітер, що не залишає сліду,

Ти – вітер, що пронизує моє єство,

Ти – вітер, що приховує свій шлях,

---

⁴ Верховний правитель Західного Чу (*кит.* 西楚霸王) – титул, яким сам себе називав Сян Юй (項羽, 232–202 рр.), китайський політичний і військовий діяч. Після смерті Жовтого імператора, Ціня Шихуанді, він підняв повстання проти династії Цін, але потерпів нищівну поразку. Самогубство Сян Юя, перед яким він чуттєво прощається зі своєю коханою наложницею, стало популярним сюжетом у китайському традиційному театрі, літературі та кіно і відоме під загальною назвою «Баван прощається з наложницею» (*кит.* 霸王別姬).

Ти – вітер, що панує повсюди й повсякчас...
Як же я тебе кохаю, Мінмін.
[Малу обіймає Мінмін, прив'язану до стільця.]
Мінмін. Ти дописав вірша, який же він красивий, так шкода.
*[Враз спалахнули прожектори, зазвучала сирена,
і всі кинулися до павільйону носорогів.
Ошелешені побаченим, ніхто не наважується підійти ближче.]*
Поліцейський. Малу, відпусти заручницю негайно, підніми руки і здавайся!
Ти оточений, виходу немає!
Хейцзи та інші. Малу!
*[Малу не звертає уваги на те, що відбувається навколо,
і лише міцніше обіймає Мінмін.
Мінмін не рухається, дивлячись вдалину,
і раптом починає співати.]*
[Пісня Мінмін.] – «Тільки я»:
Посміхнись мені, немов зустріч перша,
Говори до мене, хоч завтра клятви змеркнуть,
Обійми мене, вечір такий холодний,
Згадай мене, коли старості мить відчуєш.
А роки линуть і проходять,
І врешті поруч – тільки я.
А роки линуть і проходять,
І врешті поруч – тільки я.
Посміхнись мені, немов зустріч перша,
Говори до мене, хоч завтра клятви змеркнуть,
Насолоджуйся мною, бо життя таке швидкоплинне.
Згадай мене, коли старості мить відчуєш.
[Усі починають співати хором.] — «Жінка зі скла»:
Ти така особлива, неповторна, ніжна, чиста, небесна,
Ти моя тепла рукавичка,
Ти моє холодне пиво,
Моя сорочка, що пахне сонцем,
І нескінченна мрія.
Ти непорочна й чиста, наче скло,
Ніщо тебе не забруднило й не змінило,
Ніщо тебе не забруднило й не змінило,
Але проміння, що проходить крізь тебе, змінює свій напрям,
Моя кохана, моя кохана, моя кохана...
[Кінець.]

Стаття надійшла до редакції 30.10.2024